Kaj je disleksija?

»Disleksija je zapleteno nevrološko stanje, ki je prirojeno. Simptomi lahko vplivajo na različna področja učenja in delovanja, kažejo pa se kot posebne težave pri branju, črkovanju in pisanju. Disleksija lahko posega na eno ali več od naštetih področij.«

(Britansko društvo za disleksijo – British Dyslexia Association)

»Disleksija je medicinski pojem, specifične učne težave pa so pedagoški pojem. Oba pojma se uporabljata za opis stanja, ki je prirojeno, in številni raziskovalci menijo, da je to genetsko prenosljiva organska razlika v možganskem centru za jezik. Ne povzročajo je duševna prizadetost, okvara čutil, čustvene motnje ali kulturna prikrajšanost.

Najverjetneje obstajajo za disleksijo različni vzroki, vendar so najnovejše raziskave odkrile »gen«, ki bi lahko bil eden od možnih povzročiteljev. Največkrat pa kot vzrok težav navajamo organsko razliko v možganih, ki je dedna.

Za disleksijo zaenkrat ne obstaja nobeno zdravilo, torej ima človek disleksijo za vse življenje, zato mora sam razviti strategije za premagovanje svojih specifičnih težav.

Disleksija je razširjena po vsem svetu ne glede na kulturo ali jezik in okoli 8 % prebivalstva ima sindrom, ki lahko ovira učenje; 2-4 % prebivalstva pa ima zaradi disleksije zelo hude težave.

Osebe z disleksijo imajo težave pri osvajanju tako pisnega kot ustnega izražanja. Poleg težav pri obvladovanju branja, pisanja in črkovanja mnogi zamenjujejo smeri, zaporedja, besedne oznake in črke ter besede in številke, ki so videti ali slišati podobno. Brez prepoznavanja težav in ustrezne podpore pa otroci z disleksijo kljub inteligenci in motivaciji ne napredujejo tako kot njihovi vrstniki, medtem ko se po postavitvi diagnoze lahko vsakemu nudi usmerjeno, strukturirano in sistematično učno pomoč. Osebe z disleksijo potrebujejo tudi zelo veliko podpore in spodbude.

Disleksija ne pomeni pomanjkanja inteligence in številni ljudje z disleksijo z ustrezno pomočjo v šoli ali v zasebnim učiteljem dosežejo tudi univerzitetno izobrazbo.«

(European Dyslexia Association – Evropsko združenje za disleksijo)

Literatura, ki govori o specifičnih učnih težavah:

Binder, Gislind, Michaelis, Richard (1999). Moj otrok vendar ni neumen: razvojne in učne motnje. Kres, Ljubljana

Faber, Adele, Mazlish, Elaine (1996). Kako se pogovarjamo z otroki in kako jih poslušamo. Mladinska knjiga, Ljubljana.

Faber, Adele, Mazlish, Elaine (2000). Kako se pogovarjamo z otroki, da se lažje učijo. Mladinska knjiga, Ljubljana.

Jelenc, Dora, Novljan, Egidija (2001). Matematika. Didakta, Radovljica, zbirka: Učitelj svetuje staršem.

Kavker, Marija in sodelavke (1991). Brati, pisati, računati. Pomurska založba, Murska Sobota, zbirka: Izstopiti ne moreš ; knjiga 3. – Str. 68-94.

Koprivec, Andreja (2000). Motnje branja in pisanja v 1. in 2. razredu. Otrok in družina – št. 1, str. 24.

Ladinek, Nana, Korenjak, Mojca (2001). Otroci s specifičnimi učnimi težavami. Didakta, letn. 11, št. 60/61, str. 42-44.

Magajna, Lidija (1983). Kako pomagamo otrokom s specifičnimi učnimi težavami. Zavod SR Slovenije za šolstvo, Ljubljana, zbirka: Sodobno pedagoško delo.

Magajna, Lidija (2002). Razumeti učne težave. Didakta, letn. 11, št. 63, str. 22-25.

Mikuš Kos, Anica (1991). Šola in duševno zdravje. Pomurska založba, Murska Sobota.

Patilla, Peter, Pilchon, Liz (2001). Začenjamo s štetjem. Educy, Ljubljana, zbirka: Izstopiti ne moreš.

Patilla, Peter, Pilchon, Liz (2001). Začenjamo s seštevanjem in odštevanjem. Educy, Ljubljana.

Patilla, Peter, Pilchon, Liz (2001). Začenjamo z oblikami. Educy, Ljubljana.

Patilla, Peter, Pilchon, Liz (2001). Začenjamo s časom. Educy, Ljubljana.

Pečjak, Sonja (2000). Z igro razvijajmo komunikacijske sposobnosti učencev. Zavod Republike Slovenije za šolstvo, Ljubljana.

Pečjak, Sonja (1996). Kako do boljšega branja. Zavod Republike Slovenije za šolstvo, Ljubljana.

Reid, Gavin (2002). Nekaj v prijateljsko pomoč: vodnik za starše otrok z disleksijo. Bravo – društvo za pomoč otrokom in mladostnikom s specifičnimi učnimi težavami Slovenije, Ljubljana.

Schwarz, Margret (2000). Težave pri računanju?: Kako lahko starši pomagajo. Kres, Ljubljana.

Žerdin, Tereza (2003). Motnje v razvoju jezika, branja in pisanja: kako jih odkrivamo in odpravljamo. Bravo – društvo za pomoč otrokom in mladostnikom s specifičnimi učnimi težavami Slovenije, Ljubljana.

Žerdin, Tereza (2003). Motnje v razvoju jezika, branja in pisanja: zgledi za vaje. Bravo – društvo za pomoč otrokom in mladostnikom s specifičnimi učnimi težavami Slovenije, Ljubljana.

Žerdin, Tereza (1991). Težavice, težave, učne motnje. Pomurska založba, Murska Sobota, zbirka: Izstopiti ne moreš.

Seznam CD–ROM-ov z didaktičnimi igricami:

»Moja prva matematična pustolovščina 1 – Štejem in razvrščam« DZS

»Moja prva matematična pustolovščina 2 – Seštevam in odštevam« DZS

»Igriva šola matematike« Založba Mladinska knjiga

»Gordijeva čarobna šola« DZS

»Gordi in napadalci s planeta matematike« DZS

»Gordi Super um« DZS

»Gordijev matematični spopad« DZS

»Stavnica – z igro do branja in pisanja« Založba Mladinska knjiga

Seznam nekaterih internetnih strani, ki so vam lahko v pomoč pri iskanju informacij o disleksiji:

http://www2.arnes.si/-dbravo/

http://www.ncld.org/

http://wwwldonline.org/

http://www.ldac-taac.ca/english/ldac.html

http://www.dyslexia.com/

http://www.dyslexia-inst.org.uk/